

**KLUB CHOVATELŮ SLEZSKÝCH
PLEMEN HOLUBŮ**

**ŠLECHTITELSKÝ PLÁN
NA OBDOBÍ 2021 - 2026**

15.12.2020

vypracoval : Pavel Wieder poradce chovu

Osnova:

1. Postavení slezského voláče a slezského barevnohlávka v ČR a Evropě
2. Plemenný standard slezského voláče
3. Šlechtělské cíle slezského voláče
4. Plemenný standard slezského barevnohlávka
5. Šlechtelské cíle slezského barevnohlávka
6. Stanovení vzácných a málo chovaných barevných rázů
7. Evidence chovů a chovných jedinců
8. Spolupráce s posuzovatelským sborem a standardizační komisí
9. Výstavnictví a propagace

1. Postavení Slezského voláče a Slezského barevnohlávka v ČR a Evropě

Klub slezských plemen holubů sdružuje chovatele dvou národních plemen holubů a to slezských voláčů (dále SV) a slezských barevnohlávků (dále SB). Podle klubové evidence k 30 .10.2013 je chováno 728 ks chovných SV a 661 ks SB. Postavení těchto dvou plemen v rámci Evropy a české republiky je ovšem rozdílné. O SV lze prohlásit, že se stalo evropským plemenem, kdy největší koncentrace jeho chovu je v Německu. Na německých speciálních výstavách je běžně k vidění okolo 700 holubů na rozdíl od nás , kde je předváděno na speciální výstavě okolo 130 holubů. Navíc v evropském seznamu plemen je Německu přiznáván statut země původu ,ale i přesto se ČR řadí na druhém místě v počtu chovaných SV v Evropě . SB je chován především v ČR a v menší míře na Slovensku Jak je patrné z výše uvedeného jsou šlechtitelské záměry a postupy diametrálně odlišné.

2. Plemenný standard slezského voláče

Celkový dojem: Střední voláč s velmi dobrou volatostí hruškovitého tvaru, poněkud většího tělesného rámce se vztyčenou postavou a harmonickou silnější stavbou těla.

Plemenné znaky: Dále popsané exteriérové plemenné znaky, mimo barev a kreseb, jsou pro všechny uvedené skupiny barevných a kresebných rázů společné.

Etologické znaky: Vyniká vitalitou, temperamentem, plodností a péčí o mladé.

Postava: Elegantní, hrud' není příliš široká, hrudní kost delší. Zadní partie je kratší než přední, tvoří 2/5 celkové délky. Záda jsou dlouhá a lehce dutá. Ramínka jsou dobře zakulacená, nejsou široká a nevystupující.

Držení těla: Vzpřímené a k ocasu skloněné

Hlava: Mírně klenutá delším obloukem.

Oči: Duhovky žluté až oranžové; tmavé u bílých, lysých a mniších.

Obočnice: Jemné, nenápadné, zbarvené podle barvy okolního opeření.

Zobák: Střední, nepřilíš silný; leží na nafouklém voleti. Černí, modří, červeně pruhoví a červenopruzí bělouši mají zobák černý, stříbřítí tmavě rohový; žlutě plaví světle rohový; bílí, červení a žlutí recesivní, mniší, bělouši žlutopruzí a žlutí pruhoví mají zobák masově zbarvený; Lysí mají horní čelist masově zbarvenou, dolní čelist podle barvy opeření.

Ozobí: Hladké, mírně vyvinuté.

Krk: Pokud možno co nejdelší, čím delší, tím lépe. Vole je velké, hruškovité, v nasazení nad hrudí podvázané, fouklé a přitažené až pod zobák, v přední horní části rozšířené a mírně vyduté i v zadní části krku.

Křídla: Silná, přilehlá a dobře složená.

Ocas: Úzký, dobře složený a nesený v linii hřbetu. Nedotýká se země.

Nohy: Středně vysoké a neopeřené. Bérce jsou mírně viditelné. Barva drápků není podstatná.

Postoj: Uvolněný a nepříliš široký.

Struktura opeření: Dobře vyvinuté, hladké a přilehlé.

Barva, lesk a kresba: Žádány jsou barvy syté a čisté s odpovídajícím leskem (na barvu lesku není kladen velký důraz). Kresby jsou požadovány pravidelné.

Kresebné a barevné rázy:

Bílí. Plnobarevní: Černí, červení recesivní a žlutí recesivní, dále **bezpruzí, pruhoví a kapratí** : Modří a stříbřití, červeně plaví a žlutě plaví.

Bělopruzí: Černí, modří, červení a žlutí recesivní.

Bělohrotí: Mají bílé ruční letky v počtu 6 - 9. Menší bílé opeření okolí kloaky se připouští. Vyskytují se ve všech uvedených rázech plnobarevných.

Tygři: Černí, modří, červení a žlutí recesivní. Mají na barevných plochách pravidelné bílé stříkání na hlavě, horní třetině volete, v horní třetině štítů křídel, v sedle a v zádech. Ostatní opeření je barevné. Připouští se výskyt ojedinělé bílé loketní letky.

Bělouši:

Modří pruhoví - jsou ovlivněni specifickým účinkem vybělujícího faktoru grizzle v heterozygotním založení, po celém těle stříbřitě šedí. Na bříše, dolní hrudí, křídelních štítech a hřbetě jsou poněkud světlejší. Peří na krku je zbarveno tak, že dolní části pírek jsou světle stříbřitě šedé, ve střední části tmavě modrošedé a v horní části stříbřitě šedé. Na střední a horní části je rozprostřen kovově zelený lesk. Toto zbarvení způsobuje při nafouklém voleti jeho pravidelné typické duhování. Přes křídla mají dva černé, úzké a dobře ohraničené pruhy. Černou barvu má i ocasní pruh. Ruční letky jsou černošedé. Hlava je zbarvena téměř shodně s barvou těla.

Červeně plaví pruhoví – jsou ovlivněni vybělujícím faktorem grizzle v heterozygotním založení. Na křídlech mají dva intenzivně červeně zbarvené a dobře ohraničené pruhy. Ruční letky a ocas jsou bílé, ve vnitřních praporech zachována barva. Peří na krku je zbarveno tak, že pírká jsou z dolní části asi do 3/5 smetanově bílá, pak následuje poněkud zesvětlená červená barva a konce per jsou lemovány bíle. Červeno-zelený lesk je rozprostřen na horních 2/5 pírek. Toto zbarvení je jen mírně viditelné u vyfouklého volete, avšak u nafouklého je zřetelné a vytváří typické duhování. Na ostatním opeření jsou téměř bílí se smetanovým nádechem, štíty jsou světlejší.

Žlutí plaví pruhoví - platí pro ně stejné požadavky jako u červených, ovšem při základní barvě žemlově žluté, lesk je růžový. **Červenopruzí** – účinek homozygotního faktoru grizzle vybělule červeně plavé zbarvení do smetanově bílého ze zachovaných dvěmi červenými pruhy a tmavým zobákem. Nejsvětější jsou letky, ocas a spodní část těla. **Žlutopruzí** – platí pro ně stejné požadavky jako u červenopruhých, při žlutém zbarvení pruhů.

Lysí: Jsou celobarevní mimo hlavy, kde kresbu tvoří bílé zbarvení, jehož dolní hranice je ohraničena přímkou procházející koutky zobáku, pokračující středem oka a končící v záhlaví. Vyskytují se ve všech uvedených rázech plnobarevných.

Straky: Všechny části opeření jsou barevné, mimo štítů křídel a letek, které jsou bílé. Na hřbetě je barevné sedlo, které zasahuje do horní části štítů. Připouští se menší bílé opeření bérců a okolo kloaky. Vyskytují se jako černí, modří, červení a žlutí recesivní.

Mniší: Hlavu mají bílou až k přímce, která prochází několik mm pod okem a končí v záhlaví. Bílé jsou ruční letky v počtu 6-9. Připouští se menší bílé opeření okolo kloaky. Vyskytují se ve všech uvedených rázech jednobarevných.

Velké vady:

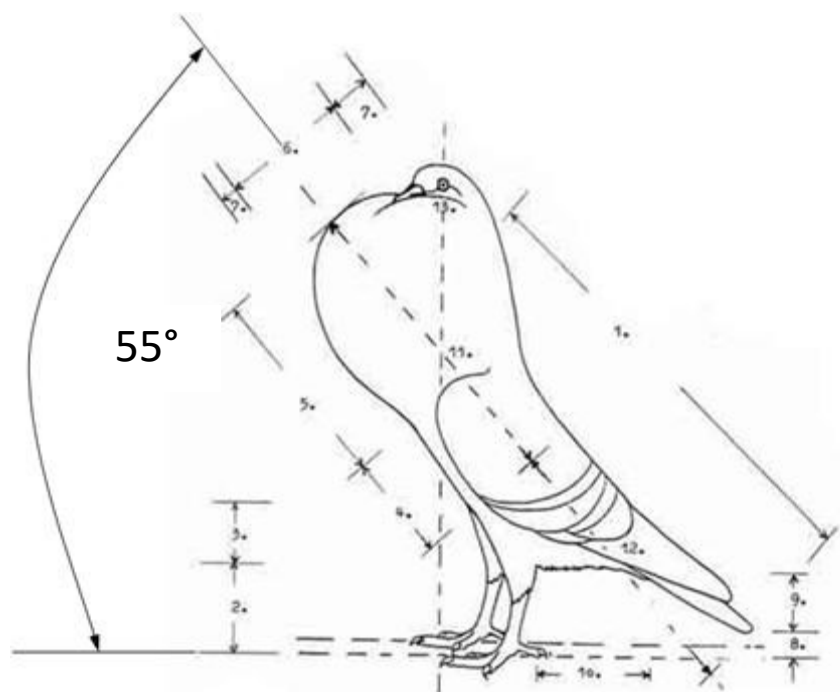
Malá, nemotorná nebo příliš dlouhá postava; nízké nebo příliš strmé držení těla; slabé, nesouměrné nebo příliš široce nasazené, svěšené či přefouklé vole; široký postoj; velmi znatelné bérce; opeřené běháky, krátké nohy, krátký krk, dlouhý a široký ocas; červené obočnice, nevýrazná a nečistá barva; nedotažené, nevýrazné a nečisté pruhy, náběh na třetí pruh; nedostatky ve vzorkování u kapratosti. **Bělouši: slitá**, slabá nebo nerovnoměrná kresba na krku; nečistá krycí barva; u modrých bílé břicho, bérce a záda. U červených modř na břichu nebo v podocasníku, světlý zobák a obočnice. U žlutých silně potemnělý zobák, celková zamodralost. **Straky:** Velké rozdíly od předepsané barvy zobáku; bílá skvrna na hlavě; Velmi znatelné bílé zbarvení hrdla, břicha, podocasníku a bérců; příliš široké sedlo; barevné ruční letky. **Lysí:** Světlý dolní zobák u černých a modrých; tmavá skvrna na horním zobáku; nízko nebo příliš vysoko zakončené bílé zbarvení hlavy; u bělopruhých nedotažené nebo silně narezlé pruhy. **Mniší:** Potemnělý zobák; nízko nebo příliš vysoko zakončené bílé zbarvení hlavy. U **mniších a bělohrotých:** méně než 6 bílých ručních letek, bílé břicho, bílý podocasník a bérce, bílá ocasní pera. U **tygrů** nepravidelná kresba.

Malé vady: Shora uvedené vady v malém nebo nepatrném rozsahu.

Posuzování: Tvar a držení těla, volatost, postoj, barva a kresba, zobák a barva očí (velikost postavy u strak a lysých bělopruhých se posuzuje mírněji).

Kroužek č. 8

Proporce slezského voláče a držení jeho těla

3. Slezský voláč – šlechtitelské cíle

Cílem chovu SV je dosažení líbivého středního voláče, kterého lze lehce připravit drezúrou na výstavy a zároveň udržet vitalitu, temperament, ale především schopnost rozmnožovat se a odchovávat potomstvo. Toho dosáhnout zlepšováním genotypových a fenotypových vlastností, dostatečnou selekcí na požadované znaky, prováděním rodokmenového líhnutí, spoluprácí mezi chovateli v našem klubu a také s německými chovateli. S ohledem na omezený stav populace v ČR zaměřit se především na původní základní a ohrožené kresby barvy SV. Po více jak sedmi létech se úspěšně regenerovaly černí tygři a také v roce 2018 se nám podařilo do seznamu uznaných barev zapsat opálové straky

Šlechtění plemenného typu platného pro všechny kresby a barvy

Odstranění nejdůležitějších tělesných nedostatků:

- nesouměrná, válcovitá, a málo podvázaná volatost
- krátký krk
- malá postava, vodorovné držení těla, krátký trup
- dlouhá křídla
- dlouhý, stříškovitý ocas
- krátké nebo příliš dlouhé nohy s viditelnými bérci
- odstranit z chovu jedince s více než 10 ručními letkami
- odstranit z chovu jedince s více než 12 ocasními péry

Bělouši: modří, červení, žlutí

- dosáhnout správné prokreslení volat, především u modrých
- odstranění zamodralosti u červených a žlutých
- dosažení čistoty štítů(třetích pruhů) a hlavy u červených a žlutých

Porovnání správné kresby peří bělouše (vždy vlevo dva) s peřím plnobarevným

Lysí: černí, modří, červení a žlutí bezpruzí a bělopruzí

- zvýšení populace u bělopruhých
- u všech dosažení přesného zákresu hlavy a čistoty barvy
- u černých a modrých probarvení dolní čelisti zobáku
- dosažení úzkých pravidelných pruhů bez rzi u bělopruhých

Straky: černé, černé opálové, modré, červené a žluté,

- zvýšení populace u modrých, žlutých, černých opálových
- u všech dosažení čistoty barvy
- u všech dosažení předepsané kresby (hlavně hlavy, břicha a nohou)
- odstranění světlých zobáků u černých a modrých

4. Plemenný standard slezského brevnohlávka

Plemenné znaky: Holub silnější střední postavy, užitkového typu s typickou kresbou a punčoškami. Je ceněným užitkovým, okrasným a výstavním plemenem.

Etologické znaky: Vyniká samostatností života včetně polaření, je plodný a nenáročný. Jeho vynikající letové schopnosti a ostražitost ho často zachraňují při náhodných střetnutích s dravci a jinými nástrahami přírody.

Postava: Silnější, střední délky, s dobře osvalenou a dopředu klenutou širší hrudí. Záda jsou širší.

Držení těla: Mírně skloněné k ocasu.

Hlava: Je nesena s mírným sklonem dopředu, dobře klenutá s kulatým záhlavím tvoří nepřerušovaný oblouk, čelo vyšší a širší.

Oči: Normální velikosti, duhovky jsou oranžové až červené.

Obočnice: Jemné, úzké; u černých a modrých šedé až černošedé, u červených a žlutých narůžovělé až červené.

Zobák: Středně dlouhý, silněji nasazený, jen mírně skloněný; černý u černých a modrých, světlý až narůžovělý u červených a žlutých.

Ozobí: Jemné s bílým popraškem.

Krk: Mírně kratší až středně dlouhý, široce nasazený, mírně dopředu nesený; hrdlo jemně vykrojené.

Křídla: K tělu dobře přitažená, silná, přiměřeně dlouhá, dobře opeřená, lehce spočívají na ocasu a nekříží se.

Ocas: Úzce složený, přiměřené délky, nesený v linii hřbetu

Nohy: Kratší až středně dlouhé. Barva drápků není podstatná.

Pernaté ozdoby nohou: Punčošky tvoří krátké peří vyrůstající z běháků, tvoří kompaktní opeření sahající k prstům.

Postoj: Širší, nohy mírně podkleslé.

Struktura opeření: Krátké, husté a dobře přilehlé s jemnou strukturou.

Barva a kresba: Všechny barvy jsou čisté, rovnoměrně rozložené na hlavě a ocasu včetně podocasníku. Lesk je u černých na obojku modrozelený, v kostřeci nazelenalý, u modrých na

oobjku modrozelený. U červených recesivních na obojku červený, v kostřeci zelený, u žlutých recesivních na obojku zlatový až narůžovělý. Tělo a krk jsou bílé, barevná je hlava a obojek, ocas a podocasník. Obojek je střední délky, končí 3 – 4 cm pod zobákem a v záhlaví se v pravidelném oblouku zvedá při pohledu z boku asi o 1,5 cm výše. Barevný kostřec a podocasník jsou přesně oddělené od bílého zbarvení.

Barevné rázy: Černí, modří, červení recesivní a žlutí recesivní.

Výlukové vady: Chybějící opeření nohou.

Velké vady: Úzká a příliš slabá postava vodorovného držení; malý tělesný rámec; nízce klenutá hlava; ploché temeno; úzké čelo; dlouhý, široký a stříškovitý ocas; dlouhá a zkřížená křídla; dlouhé, neutažené a řídké opeření; opeřené prsty; nečistá barva; hrubé vady kresby; nesprávné barvy duhovek a obočnic.

Malé vady: Shora uvedené vady v malém nebo nepatrném rozsahu.

5. Slezský barevnohlávek – šlechtitelské cíle

Jelikož SB je převážně chován v ČR, tíha jeho rozvoje leží na chovatelích našeho klubu. Cílem je šlechtit holuba silnější střední postavy, užitkového typu s typickou kresbou a punčoškami, který je zároveň velmi plodný a nenáročný. Nutností je dále rozvíjet jeho etologické znaky, jakými jsou samostatnost života včetně polaraění, vynikající letové schopnosti a ostražitost které ho často zachraňují při náhodných střetnutích s dravci a jinými nástrahami přírody. Je to téměř poslední plemeno které lze chovat volně. Dále je třeba v chovu preferovat jedince s dokonalým hustým přilehlým opeřením

,které mu zajišťuje vynikající letové vlastnosti a schopnost přežít v tvrdých horských podmínkách. Pro potřeby regenerace a získání nových linií se v minulosti osvědčilo a u budoucnu použití tři plemen . Moravského pštrosa, benešovského holuba a poštovního holuba(vybělené bělouše). Použití těchto plemen používat uváženě podle předem zpracovaného přípravného plánu.Mimo to je potřebné využít využít mezibarevného přípravného.V uplynulých pěti létech bylo prováděno vážení vystavených holubů na nejrůznějších výstavách. Po vyhodnocení navážených hodnot byla stanovena optimální váha SB v korelaci se správným plemenným typem. V příštím období je třeba vybírat do další plemenitby s váhou mezi 450 a 550 g. Udržení základních barev – černé,modré,červené, žluté a pokračovat ve šlechtění stříbrné.

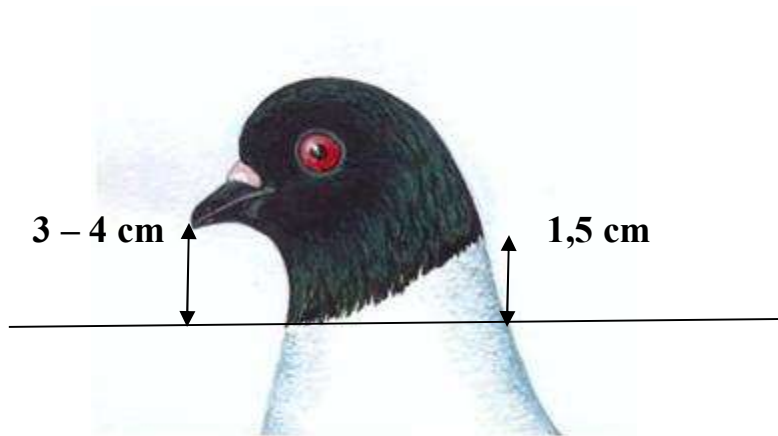
Šlechtění plemenného typu platného pro všechny barvy

Odstranění nejdůležitějších tělesných nedostatků:

- úzké drobné postavy s váhou pod 400g
- slabě osvalené hrudní partie
- dlouhá křídla která nekryjí záda
- široký stříškovitý ocas
- volné, řídké,třepenité opeření
- světlé obočnice u černých a modrých
- odstranit z chovu jedince s více než 10 ručními letkami
- odstranit z chovu jedince s více než 12 ocasními péry

Šlechtění barvy a kresby:

- zvýšení populace u žlutých a červených , oživit regeneraci stříbrných
- odstranění zamodralosti v ocasech u červených a žlutých
- odstranění zábělů v ocase u všech barev
- u všech barev odstranění zákresu v obojku tzv.copu

6. Stanovení vzácných a málo chovaných barevných rázů

Na návrh našeho klubu byly vyhlášeny ÚOK od roku 2018 tyto rázy:

Slezský voláč

všechny barvy lysých bělopruhých, lysý červený a žlutý

všechny barvy strak

modrý a žlutý bělouš

černý tygr

Slezský barevnohlávek

stříbrný, červený a žlutý

7. Evidence chovů a chovných jedinců

Náš klub každoročně provádí sčítání chovných jedinců chovaných našimi členy na základě jejich individuální evidence v chovu. Většina našich členů provádí rodokmenové líhnutí a cíleně provádí plemenitbu. V tomto nastoupené trendu je třeba pokračovat nadále s použitím maximální 12,5 % příbuzenské plemenitby. Tato činnost má obrovský význam z hlediska včasného zachycení snížení počtu dané populace z hlediska autoreprodukce a následného vypracování plánu její regenerace.

8. Spolupráce s posuzovatelským sborem a standardizační komisí ČSCH

Spolupráce z centrálními orgány svazu je nezbytná pro účinné prosazování šlechtitelských záměrů klubů. Náš klub vždy v minulost, naposledy v roce 2011 aktualizoval standardy obou plemen, které standardizační komise akceptovala a zařadila do oficiálních standardů národních plemen. Náš klub se aktivně podílí na proškolení posuzovatelů na jejich pravidelném každoročním školení, kde byly připraveny přednášky a k těmto účelům byli vždy dodáni holubi pro demonstraci. Na mezinárodním školení posuzovatelů v Hradci Králové byla připravena přednáška o SB, kde byly zdůrazněny především jeho jedinečné etologické vlastnosti se snahou o evropské rozšíření. Na základě této úspěšné přednášky byl SB přeřazen v evropském seznamu plemen ze skupiny barevných holubů do skupiny holubů tvaru (užitkových), což odpovídá dlouhodobému trendům jeho šlechtění. V aktivitách toho druhu chceme nadále pokračovat. V nastalém období chceme více využívat součinnosti člena standardizační komise genetika RNDr. Tyllera, při dosažení našich šlechtitelských cílů.

9. Výstavnictví a propagace

Pořádání speciálních výstav je vyvrcholením každoročního chovatelského úsilí našich členů. Hlavní speciální výstava je každoročně pořádána jako součást větších výstav například v Brně nebo Lysé nad Labem. Druhou speciální výstavou je výstava výletků, která se koná vždy v Opavě nebo v Litovli v rámci pořádaného „Setkání chovatelů a příznivců slezských plemen holubů“. Na výstavách výletků je posuzováno veřejně, kde posuzovatel nahlas obhájí své výroky. To má velký význam pro ujednocení pohledu posuzovatele a chovatele. Samozřejmostí je vyhodnocování výsledků výstav a hlavně bilancování chovatelského roku ve vztahu ke kvalitě výletků. Z výsledků hodnocení jsou stanovovány krátkodobé cíle pro následný chovatelský rok.

Chovatelům je doporučováno obsazování konkrétních výstav z titulu propagace plemen včetně zahraničních. V uplynulých čtrnácti letech byla započata spolupráce s německým klubem SV, která vyvrcholila účastí našich chovatelů s 50 jedinci na evropské výstavě SV v německém Hofheimu, kde bylo vystaveno celkem 1040 SV. Kvalita našich holubů byla dobrá, ovšem zaostali v klecové drezůře. Nejvýraznějších úspěchů dosáhli chovatelé SV strak a lysých včetně získání titulů Evropského šampiona a Mistra Evropy. V roce 2023 je plánována opět po deseti letech evropská výstava SV, kde bychom se rádi zúčastnili. V roce 2011 bylo vystaveno 41 ks SV a 25 ks SB na polské národní výstavě v Kielcích. Zisk vítězů plemene jak pro SV i SB bylo jistě úspěchem. V roce 2012 byl založen v polské Wroclavi klub chovatelů SV. S polskými chovateli se rozvíjí úspěšná spolupráce. V příštím období plánujeme nadále rozvíjet zahraniční spolupráci s oběma výše jmenovanými chovatelskými kluby. Chovatelé se také účastní všeobecných evropských výstav. Na všeobecné výstavě v Lipsku v roce 2012 nám bylo umožněno ÚOK instalovat

propagační voliéra SB . Vynikající kvalita SB v této voliére sklízela zasloužené uznání a přispěla k propagaci SB v zahraničí. Náš klub chce tyto výstavní ambice našich členů nadále podporovat částečným hrazením nákladů na tyto akce pomocí sponzoringu.

Propagační voliéra slezského barevohlávka černého na evropské výstavě v Lipsku 2012

Nedílnou součástí propagační činnosti je provozování klubových internetových stránek pod názvem www.barevnohlavek.cz. Tyto stránky zajišťují solidní informovanost našich členů , ale také široké chovatelské veřejnost, včetně potenciálních zájemců o členství v našem klubu. I nadále hodláme tyto stránky provozovat a průběžně aktualizovat o dění v našem klubu a šlechtitelských záměrech našich chovatelů. Této aktivitě přikládáme zvláštní význam v dnešní době globalizace a digitálních technologií.

